

Tieteellisen laskennan viitearkkitehtuuri, 1. työpajan muistio

Aika: torstai 13.2.2020, klo 9.00–12.00

Paikka: CSC, Keilaranta 14, Espoo, neuvotteluhuone Nuuksio

Läsnä:

- Keijo Heljanko, Helsingin yliopisto, puheenjohtaja
- Mikko Hakala, Aalto-yliopisto
- Juha Herrala, Tampereen yliopisto
- Antti Kahra, GTK
- Riitta Teiniranta, SYKE
- Jussi Heikonen, CSC
- Pekka Lehtovuori, CSC
- Ari Rouvari, CSC
- Juha Fagerholm, CSC, sihteeri

1. Kokouksen alku ja esittäytyminen

Kokous aloitettiin klo 9.00.

2. Järjestäytyminen

Ryhmät ja roolit: kuka tekee ja mitä

- kalenterikutsut aina koko YTF:lle ja työryhmän listalle

Seuraavien työpajojen teemat, osallistujat & ajankohdat

1. to 13.2. klo 9–12 Järjestäytyminen, ohjaavat strategiat, lait ja asetukset
 - osallistujat: CSC & YTF
2. ma 9.3. klo 9–12 Strategiakartta, sidosarkkitehtuurit
 - osallistujat: CSC & YTF
3. pe 3.4. klo 12–15 Kyvykkyydet
 - osallistujat: CSC & YTF
4. ti 5.5. Kajaani Toimijat ja roolit, toimijoiden välinen vuorovaikutus
 - osallistujat: CSC & YTF
5. ke 27.5. klo 10–15 Palvelut
 - laajempi työpaja erillisissä työryhmissä, lounas välissä, kutsu huhtikuussa
 - osallistujat: CSC:n käyttäjät, tutkijat (korkeakoulut, tutkimuslaitokset), Tulanet, asiakaspaneeli, korkeakoulujen IT-asiantuntijat, genomikeskus, SOTE, rahoittajat (OKM, AKA), TSV
6. ke 17.6. klo 9–12 Prosessit ja niiden väliset suhteet
 - Edellisen työpajan tulosten purkaminen
 - osallistujat: CSC & YTF, kutsutut asiantuntijat. IT, partnerit (ml. SOTE)
7. ke 26.8. klo 9–12 Hallintamalli, standardisalkku (tekniset standardit)
 - osallistujat: CSC & YTF, OKM
8. vko 39, tarkempi ajankohta sovitaan myöhemmin: Ensimmäinen luonnos
 - osallistujat: YTF

Toimintapa: työpajojen pohjalta (ydin)työryhmä valmistelee materiaalia hyväksyttäväksi seuraavassa tapaamisessa.

Työryhmän toiveena viitearkkitehtuurin kieleksi on englanti, jos mahdollista, mutta asia on OKM:n päätettävä.

Työtila:

<https://wiki.eduuni.fi/display/CscKtpoYtf/Hanke%3A+Tieteellisen+laskennan+viitearkkitehtuuri>

3. Hankkeen kokonaiskuva ja tavoitteet

Mitä uutta vanhaan verrattuna?

- Ari Rouvari tiivistä erot edelliseen tieteellisen laskennan arkkitehtuuriin: viitearkkitehtuuri vs. kokonaisarkkitehtuuri, tavoitetilä on vuonna 2025, vahva strategialähtöisyys, arkkitehtuurikieli

Viitearkkitehtuuri keskittyy erityisesti toiminta-arkkitehtuuriin, suuriin linjoihin eikä liian pieniin yksityiskohtiin.

Viitearkkitehtuurin kattavuutta käsitellään seuraavien työpajojen aikana; miten tieteellinen laskenta rajataan, sillä yhä suurempi osa tutkijoista käyttää laskentapalveluja ("long tail of science").

Työryhmä keskusteli laajasti viitearkkitehtuurin tavoitteista. Esimerkkeinä olivat mm. CSC:n toimiminen rajapintana datantuottajien, datanluvittajien ja tutkijoiden välillä. Tavoitteena tulisi olla helppokäyttöisyys. Kansainvälisyys ja EU-tason yhteistyö tulee esille kaikissa työpajoissa.

CSC:n kehitystarpeina mainittiin seuraavia: uusien tieteenalojen käyttöä olisi helpotettava, laadukasta verkkokoulutusta olisi vahvistettava, palvelua pitäisi voida myös ostaa kustannustehokkaasti, tallennustilaa saatava pitkäaikaisempia tallennustarpeita varten vähemmän raskaalla prosessilla kuin nyt. Lisäksi Tier-1 ja erityisesti Tier-2-tason tarpeet on pidettävä mielessä.

4. Ohjaavien strategioiden/strategisten ajurien tunnistaminen

Käytiin läpi viitearkkitehtuuriin vaikuttavia strategioita: CSC:n strategia 2018–2021, Suomen Akatemian Kansallisten tutkimusinfrastruktuurien strategia 2020–2030, Tulanet-verkoston strategia, OKM:n Sivistystä tiedolla, taidolla ja tunteella tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti 2020–2023, TSV:n Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus 2020–2025, Arenen ja Unifin Korkeakoulujen digivisio 2030, PRACEn The Scientific Case for Computing in Europe 2018–2026, Genomikeskus-strategia jne. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten strategioista voidaan poimia asiaankuuluvia osia.

Strategisiksi ajureiksi tunnistettiin:

- ICT, digitalisaatio
- kestävä kehitys
- tutkijalähtöisyys
- helppokäyttöisyys

- EU-integraatio, ja kansainvälisyys
- yritysysteistyö
- datalähtöisen tutkimuksen lisääntyminen
- laskenta-arkkitehtuurien eriytyminen (kvanttilaskenta)

5. Lait ja asetukset

Identifioitiin viitearkkitehtuuriin vaikuttavia lakeja ja asetuksia:

- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 (Hankintalaki)
- Tietosuojalaki 5.12.2018/1050
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019 (Tiedonhallintalaki)
- Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä 552/2019 (Toisiolaki)
- EU:n neuvoston asetus Euroopan suurteholaskennan yhteisyritysten perustamisesta 2018/1488
- Laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta 26.7.1996/562
- Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä 1226/2013 (Valtori)
- Valmisteilla oleva Genomilaki
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä 2003/98/EY (PSI-direktiivi)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta 2016/2102 (Saavutettavuusdirektiivi), soveltuvin osin
- Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404 ym.

6. Työpajan päättäminen

Päätettiin työpaja klo 12.00.